

Olaszliszkától a Népművelési Intézetig, és még azon túl: néptáncsal a gyermekek lelkéig és lelkéért

Bura Ibolya a kötet alcímét – Keszler Mária életútja és írásai – még egy mondattal pontosítja: Dokumentumok a néptáncmozgalom hőskorából. Mindezek után kétségünk sem férhet a munka hiánypótló mivoltához. Sándor Ildikó és Trencsényi László lektorok az Előszóban ki is emelik, hogy a kötetben Keszler Mária életútját végigkövetve számtalan, eddig ismeretlen dokumentummal, adattal bővül a néptáncmozgalom kezdeti szakaszának ismeretanyaga. A forrásdokumentumok megismerésén túl a kötet megfelelő mértékű személyes hangneme és a tény, hogy a válogatás egyben Keszler Mária 90. születésnapjára készült köszöntője is, igen emberközeli és olvasmányossá teszi azt.

Az első fejezetben Bura Ibolya találkozását olvashatjuk Keszler Máriával. A kötet összeállítójának rövid szakmai önéletrajza adja a keretet kettőjük megismerkedésének történetéhez. A szövegben végig érezhető Bura Ibolya példaképe iránt érzett tisztelete, szeretete és köszönete. Már ekkor kirajzolódik Keszler Mária odaadó, nagy szakmai tudással rendelkező, szerény és egyben kiváló pedagógusjelleme. A fejezetben olvashatunk az első, 2005-ös találkozásról és a kötet készítése alatti beszélgetésekről is. Megszólal a komoly egészségügyi problémával küzdő Keszler Mária is: „Drága Ibikém, a szakmára én mindig és minden időben nyitott vagyok.” (13. o.) A kötet nagy érdeme, hogy Keszler Mária önéletrajza és a hozzá kapcsolódó dokumentumok felváltva, egymást kiegészítve, alátámasztva jelennek meg. Így az *Olaszliszkától Budapestig* fejezetben az életút egyik állomásának megrajzolására olvashatjuk az Újpest-Belvárosi Református Egyházközség Petrőczy Kata Szidónia Leány-cserkészcsapatának rövid történetét bemutató Keszler-cikket.

Az *SDG – Levente – Honvéd Együttes – VIT* fejezetben tovább követjük Keszler Mária ifjúkorát, szakmai útjának kezdeteit és magánéletének egyes eseményeit. A *Honvéd Együttesben* fejezet szépen köti át

az előző egységben már megjelenő szakmai állomást, a hivatásos táncosi pályát a következő egységbe. Ahol, mint a cím is mutatja – *Kiemelkedő jelentőségű, karizmatikus személyek Keszler Mária életében* –, a példaképek rövid életrajzait olvashatjuk. A Balla Péterről, Muharay Elemerről, Szabó Ivánról készített oldalakat meg-megszakítják ehhez kapcsolódó cikkek újraközlései.

A példaképeket ismertető fejezet kiterője után ismét felvesszük a fonalat az életrajzban. A *budai Corvin tér körül* fejezetben már a kutató, gyűjtő, könyvszerkesztő Keszler Máriát ismerhetjük meg. A szakmai életúthoz szorosan kapcsolódó emberi oldalt mutatja be a Kaposi Edithhez fűződő barátságot leíró fejezet, ami Keszler Mária korábban írt cikkének újraközlése. A *Magyar Művelődési Intézet 50 korszakáról* című fejezet Földiák András írásának megismételt közzététele, ami, bár kétségkívül fontos, és az írásban megjelölt korszak kezdete időrendben illeszkedik a könyvhöz, ám a vége már közel 30 évvel megelőzi a könyv következő fejezetét. Így némi időzavart okoz az eddigi határozott kronológiában. Továbbá a cikk teljes terjedelmű közlése is kissé kizökkenti az olvasót az addigi jól követhető ritmusból.

A *mozgalomszervező és a Dokumentumok a Nemzetiségi Táncfesztiválokról*

fejezet az 1960-as évekbe repíti vissza az olvasót. A Keszler Mária korábbi írásait és a még kiadatlan kézirat és archívum fontos elemeit nagy élvezettel fogják elemezni és abban számtalan fontos alapinformációt találnak majd a korszakot vagy a nemzeti-ségi fesztiválokat kutatók.

A következő két fejezetben (*A repertoár megújításáért és Emlékeztetők fontos értekezletekről*) már az 1970-es években járunk. Ismét nagy kincseshányaját leljük a néptáncmozgalom fontos állomásait jelentő fesztiválok és képzések anyagának.

Az *úttörők pártfogója* fejezetben számtalan szerzőtől közölt írást olvashatunk az úttörőmozgalom és Keszler Mária, valamint a népi játékok és a néptánc termékeny kapcsolatáról. A Trencsényi László és Fényi Tibor olvasmányos, személyes és fontos információkat közlő írása után következő cikkek szerzőit nem tünteti fel a szerző.

A *Nemzetiségi úttörőfesztiválok Békéscsabán, 1974–1982* fejezet az eddigiekhez hasonlóan bemutatja a korszak eseményeinek megértéséhez szükséges ismereteket, adatokat. Mivel az előző fejezet főtémájába tartozik, érdekesebb lett volna ott közölni alfejezetként. Mindazonáltal e szerkesztési megoldás nem von le a fejezet tartalmi fontosságából.

A *Keszler Mária írásai* fejezet a kötetben eddig nem közölt cikkeket tartalmaz. Nagyon jól követhető, ahogy a „*Térség nekünk is...*” – *Kísérletek a magyar táncpedagógiában* cikkben kiteljesedő gondolatok a korábbi írásokban formálódnak. Keszler Mária ebben a cikkében máig érvényes következtetéseket és javaslatokat tesz közzé a néptánc oktatásának témájában. A nemzetiségi néptánc iránti elkötelezettségének szép példája az *Adalékok a Budapesten élő, német ajkú lakosság táncéletéhez* című írása. A kutató Keszler Mária nagy alapossággal tárta fel a 19. századi Budapest német táncmultságainak részleteit. Továbbá kitért a színházi élet ismertetésére is. Pedagógus jelleme az 1990-es években egyre jobban terjedő iskolai német néptánc oktatásának dicséretében mutatkozik meg.

Az utolsó nagyobb fejezetben áttekinthetjük a Keszler Mária-ról készített írásokat.

Elsőként ismét egy személyes hangvételű, friss írást olvashatunk Székely Éva tollából. Majd Kaposi Edit cikke következik, ami apró részletességgel végigköveti Keszler Mária életútját. Mintegy összefoglalja, kiegészíti a kötet vázát képező életrajzot. Bura Ibolya az elmaradhatatlan forrásmegjelöléseket tartalmazó fejezetek előtt még összefoglalja, időrendi sorrendbe helyezi Keszler Mária írásait.

A könyv előnye – az életút és az alátámasztó dokumentumok rondója – néha hátrányára válik. A néhol hosszúra hagyott vagy időrendben előreszaladó írások kizökkentik az olvasót az életút követésében. A visszatérést több helyen segítik a szerkesztő gondolatai. Azonban, különösen a kötetben előre haladva, ezek az átkötő gondolatok el-elmaradnak. Hiányukat csak fokozza, hogy a kötet elején hozzánk szóló Bura Ibolya a mű végén nem hallatja hangját. Apróbb hivatkozási probléma, hogy a *Kiemelkedő jelentőségű, karizmatikus személyek Keszler Mária életében* fejezetben látható képek forrásának elhelyezése nem szerencsés a lábjegyzetben, célszerűbb lett volna a fényképet címmel ellátni és a hivatkozást feltüntetni. Ugyanakkor nagyon jóleső érzés a fejezetek között elhelyezett, Keszler Mária-ról készült fotók látványa.

A lektorok *Előszó*ban írt kijelentése teljes mértékben helytálló: „... ajánljuk az utóknak: ne csak értse a hagyományokat, de vállalja is a stafétát, ajánljuk kutatóknak (akár szakdolgozóknak, doktoranduszoknak), akik új forrásokat találnak, pedagógusoknak, akik hitet, erőt meríthetnek az életút tapasztalataiból.” Bura Ibolya könyve valóban a néptáncmozgalom és a korszak kutatóinak fontos szakirodalmi, kikerülhetetlen forrása.

Bura Ibolya (2014, szerk.): A népművészet nap-számosa. Keszler Mária életútja és írásai: dokumentumok a néptáncmozgalom hőskorából. Magyar Pedagógiai Társaság, Szekszárd–Budapest.

Kovács Henrik

Magyar Táncművészeti Főiskola,
adjunktus, néptáncpedagógus